

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Zarys kinematografii na Bałkanach		8.0.12708	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Studia bałkańskie	forma	stacjonarne
		moduł	wszystkie
		specjalnościowy	wszystkie
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr Maša Guštin			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		3	
Ćw. audytoryjne		30 godzin - udział w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - samodzielne studiowanie literatury;	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		15 godzin - przygotowanie pisemnej pracy zaliczeniowej (lub projektu).	
Liczba godzin		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Ćw. audytoryjne: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2023/2024 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków)		Sposób zaliczenia	
- Dyskusja		Zaliczenie na ocenę	
- Praca w grupach		Formy zaliczenia	
- Rozwiązywanie zadań		wykonanie pracy zaliczeniowej - projekt lub prezentacja	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje zaliczenie na podstawie:	
		<ul style="list-style-type: none"> • czynnego udziału w zajęciach (dozwolone 2 nieobecności) - 20%; • pisemnej pracy zaliczeniowej (lub projekt) - 80%. 	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			

zakładany efekt uczenia się	praca zaliczeniowa
	Wiedza
K_W06	+
K_W10	+
K_W12	+
K_W14	+
	Umiejętności
K_U01	+
K_K07	+
K_U08	+
	Kompetencje społeczne
K_K03	+

Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi

A. Wymagania formalne

Brak wymagań formalnych.

B. Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Cele kształcenia

Zapoznanie studenta z najważniejszymi kinematografiami i twórczością filmową wybranych krajów Półwyspu bałkańskiego. Do państw Bałkanów zaliczam kraje, których terytorium znajduje się w całości (Albania, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Czarnogóra, Grecja, Kosowo, Macedonia), głównie (Chorwacja i Serbia) i głównie poza (Włochy, Rumunia, Słowenia, Turcja) Półwyspem Bałkańskim.

Treści programowe

1. Półwysep Bałkański a Bałkany. Pomiędzy faktami a wyobrażeniem. Problematyka historyczno-geopolitycznej i kulturowej przestrzeni Półwyspu Bałkańskiego.
2. Pomiędzy Monarchią a Imperium. Bracia Manaki – pionierzy filmu bałkańskiego.
3. Kinematografia okresu międzywojennego.
4. Odbudowa kinematografii po roku 1945. Jak powstała kinematografia jugosłowiańska.
5. Grecki film w Hollywood. / „Złote lata” kina jugosłowiańskiego i przeboje filmu partyzanckiego.
6. Wybrani filmowcy-dysydenci w krajach komunistycznych omawianego obszaru. Od demistyfikacji wyobrażenia i świadomości „klas społecznych”, jednostki a kolektywizmu, krytyki systemu i władz, do innowacji i eksperymentów w języku filmowym, a także o seksualnej rewolucji na wielkim ekranie.
7. Literatura a film. Adaptacje literackie lat siedemdziesiątych. (film bułgarski, jugosłowiański: słoweński, chorwacki, serbski, ...)
8. Wybrane kino autorskie lat osiemdziesiątych (reżyserów takich jak Theo Angelopoulos, Emir Kusturica, Rajko Grlić, Živojin Pavlović, Karpo Godina, i inny)
9. Niespokojne lata dziewięćdziesiąte: czas zmian geopolitycznych, okres transformacji, piekło wojny domowej. Nowa rzeczywistość – nowy bohaterze. Kryzys instytucjonalny.
10. Nowe milenium, „nowa Europa” – restrukturyzacja pojedynczych kinematografii i nowi twórcy filmowi. Rumuńska nowa fala (Śmierć pana Lazarescu, 4 miesiące, 3 tygodnie i 2 dni), Słoweński nowy film (Chleb i mleko, Strażnik granicy), Niczyja ziemia, Listy do Ameryki, ...)
11. Ważniejsze festiwale filmowe: FF Sarajevo, FF Karlovy Vary, FF Wenecja, FF Cottbus. Nagradzane filmy omawianego regionu.
12. Czas koprodukcji i wybrana współczesna twórczość filmowa. Film dokumentalny (Cinema Komunisto, Listonosz) i mockumentalny (Houston, mamy problem!).
13. Kino post-jugosłowiańskie (Posterunek graniczny, Parada, Mężczyźni nie płaczą, Zenit, ...)
14. Samo-Bałkanizacja. (Czarny kot, biały kot; Czefurzy raus!, Obchody, ...)
15. Nowe macedońskie kino (Bóg istnieje, ma na imię Petrunja; Kraina miodu)

Wykaz literatury

1. Wybrana literatura wykorzystywana podczas zajęć

- Goulding D.J., Liberated Cinema: The Yugoslav Experience, 1945-2001, Indiana 2002.
- Štefančič M., Maškarada, Ljubljana 2013.
- Nowe kino Turcji, pod red. J. Topolskiego, Kraków-Warszawa 2010.
- Plazewski J., Historia filmu 1895-2000, Warszawa 2001.
- B. Jezernik, Dzika Europa. Bałkany w oczach zachodnich podróżników, przeł. P. Oczko, Kraków 2007.
- Kavčič B., Verdlovec Z., Filmski leksikon, Ljubljana 1999.
- Jakiša M., Gilić n., Partisans in Yugoslavia. Literature, Film and Visual Culture, Bielfeld 2015.

- Polimac N., Leksikon YU filma, Zagreb 2015.
- Filmska enciklopedija, pod red. A. Peterlić, Zagreb 1990.
- Chalkou M., A new cinema of 'emancipation': Tendencies of independence in Greek cinema of the 2000s, https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/31233899/CINEMA.EMANCIPATION.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1525897604&Signature=IV3E0RVjwT%2F%2BTTToyMm0htRemus%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DA_new_cinema_of_emancipation_Tendencies.pdf.
- Iordanova D., The cinema of the Balkans, NYC 2006.
- Filmska enciklopedija, pod red. A. Peterlić, Zagreb 1990.
- Ekran – Zbornik 1962-2012, Trušnjevec, G. (red.), Ljubljana 2012.
- M. Todorova, Bałkany wyobrażone, przeł. P. Szymor, M. Budzińska, Wołowiec 2008.
- B. Jezernik, Dzika Europa. Bałkany w oczach zachodnich podróżników, przeł. P. Oczko, Kraków 2007.

2. Literatura studiowana samodzielnie przez studenta – wybrany artykuły lub fragmenty

- Goulding D.J., Liberated Cinema: The Yugoslav Experience, 1945-2001, Indiana 2002.
- Jakiša M., Gilić n., Partisans in Yugoslavia. Literature, Film and Visual Culture, Bielefeld 2015.
- Stelmach Miłosz, Kino Jugosławii: przez ciemne okulary, [w:] Kino epoki nowofalowej, pod red. T. Lubelski, I. Sawińska, R. Syska, Kraków 2015, s. 747-778.
- Iordanova D., The cinema of the Balkans, NYC 2006.
- Pirjavec J., Tito, Warszawa 2018.
- Plażewski J., Historia filmu 1895-2000, Warszawa 2001.
- Iordanova D., Before the Rain in a Balkan Context, http://www.manchevski.com/docs/2before_the_rain_in_a_balkan_context.pdf.
- Slugan M., Some methodological concerns regarding the study of Balkanism in cinema, University of Chicago, https://lucian.uchicago.edu/blogs/thelavicforum/files/2011/12/SLAVICFORUM_2011_SLUGAN_PUBLICATION.pdf
- Stelmach M., Prowincja i melancholia. Nowe kino tureckie, http://ekrany.hekko24.pl/images/teksty/21/21_film%20numeru2_stelmach.pdf. 4. Bukowiecki A., Bałkany i reszta świata, Kino; Warszawa Tom 43, Nr/wydanie 499, (Jan 2009): 37-39.
- Pop D., The Grammar of the New Romanian Cinema, https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/30210698/film3-2.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1525897829&Signature=FrsETo07NSqiuXZDE9IO7LTUfOk%3D&response-content-disposition=inline%3B%20filename%3DThe_Grammar_of_the_New_Romanian_Cinema.pdf. 15. Virginás A., New Filmic Waves in Hungarian and Romanian Cinema: Allegories or Stories about Flesh?, <http://www.acta.sapientia.ro/acta-film/C4/Film4-8.pdf>.
- Peshkopia R., Zahaj S., Hysi G., The Myth of Enver Hoxha in the Albanian Cinema of Socialist Realism: An Inquiry into the Psychoanalytical Features of the Myth, https://www.researchgate.net/profile/Greta_Hysi2/publication/276882213_The_Myth_of_Enver_Hoxha_in_the_Albanian_Cinema/links/555afca808ae980ca611977d/The-Myth-of-Enver-Hoxha-in-the-Albanian-Cinema.pdf.
- Makriyannakis V., Angelopoulos' Ulysses Gaze: Where the Old meets the New, FORUM: University of Edinburgh Postgraduate Journal of Culture and the Arts 01 Autumn 2005.

3. Wybrana literatura uzupełniająca

- Ljubojev P., Evropski film i društveno nasilje, Novi Sad 1994.
- M. Bobrownicka, Pogranicza w centrum Europy, Kraków 2003.
- M. Chaszczewicz-Rydel, Obrazy Bałkanów. Mity, stereotypy, nowa imagologia, Wrocław 2013.
- R.D. Kaplan, Bałkańskie upiory. Podróż przez historię, przeł. J. Ruszkowski, Wołowiec 2010.
- E. Said, Orientalizm, przeł. M. Wyrwas-Wiśniewska, Poznań 2005.
- Verdlovec Z., Zgodovina filma na Slovenskem 1896-2011, Ljubljana 2013.
- Klasić H., Jugoslavija in svet leta 1968, Ljubljana 2012.
- Štefančič M., Slovenski film 2.0, Ljubljana 2016.
- Stanković P., Zgodovina slovenskega celovečernega filma, Ljubljana 2013.
- Iordanova D., Cinema of Flames: Balkan Film, Culture and the Media, London, 2001.
- Daković N., Balkan kao (filmski) žanr: slika, tekst, nacija, Beograd 2008.
- Iordanova D., Intercultural cinema and Balkan hushed histories, Journal New Review of Film and Television Studies Volume 6, 2008 (Issue 1: Reimagining the Balkans).
- Osadnik W. M., Sywenky I., Variations on Central European Theme: New Cinema of Central Europe as a Part of Our Common Cultural Heritage, University of Alberta, 2011.

Kierunkowe efekty uczenia się	Wiedza
K_W06, K_W10, K_W12, K_W14 K_U01, K_U07, K_U08 K_K03	Student: - ma wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej w zakresie nauk o kulturze i religii (K_W06); - zna terminologię kulturoznawczą (K_W06); - posiada wiedzę na temat specyfiki krajów Półwyspu Bałkańskiego, ich historii i wzajemnych relacji oraz systemów prawnych i uwarunkowań ekonomicznych (K_W10); - zna etniczną strukturę Bałkanów, ma podstawową wiedzę na temat jej diachronicznych i synchronicznych uwarunkowań i przejawów (K_W10);

- zna różne struktury instytucji kulturowych i ekonomicznych oraz rozumie zasadność funkcjonowania ich poszczególnych elementów (K_W14);
- ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze, w tym przede wszystkim w kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego (K_W10);
- zna i rozumie metody analizy, interpretacji różnych wytworów kultury, typowych, charakterystycznych lub specyficznych dla kultury Półwyspu Bałkańskiego (K_W12);
- posiada wiedzę na temat funkcjonowania instytucji kultury na Półwyspie Bałkańskim i posiada wiadomości dotyczące współczesnego życia kulturalnego Bałkanów (K_W14).

Umiejętności

Student:

- potrafi wyszukiwać, analizować, weryfikować, selekcjonować i użytkować informacje dotyczące kultury, życia społecznego i politycznego obszaru Półwyspu Bałkańskiego z wykorzystaniem źródeł teoretycznych i materiałowych (K_U01);
- potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym (K_U08);
- posiada umiejętność merytorycznego argumentowania oraz formułowania wniosków w zakresie zagadnień związanych z kulturą, historią, sytuacją polityczną, zróżnicowaniem religijnym Bałkanów z wykorzystaniem poglądów innych autorów (K_U07);
- potrafi przygotować i wygłosić prezentację/wypowiedź ustną, w języku polskim, dotyczącą zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł (K_U07).

Kompetencje społeczne (postawy)

Student:

- zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego w zakresie nauk o kulturze i religii (K_K03);
- samodzielnie podejmuje i inicjuje proste działania badawcze w zakresie nauk o kulturze i religii (K_K03);
- ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego Europy a zwłaszcza Europy Południowej i Słowiańszczyzny Południowej (K_K03).

Kontakt

masa.gustin@ug.edu.pl